

ณ กาลครั้งหนึ่ง  
ท่านอาจารย์กับทีมนักวิจัยฯ  
๒๙ กันยายน ๒๕๕๕

โดย

วันชัย ภู่งาม

# ณ กาลครั้งหนึ่ง ท่านอาจารย์กับทีมนักวิจัยฯ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๕

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น



[www.dhammadhome.com](http://www.dhammadhome.com)

วันเสาร์ที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ ทีมงานวิจัยจากวัดญาณเวศกวัน ซึ่งทำงานร่วมกับสถาบันวิจัยพุทธศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมถึงพระนิสิต และคณาจารย์จากสถาบันต่างๆ นำโดย ผศ.ดร.ชมชื่น สมประเสริฐ และ คณะฯ เป็นตัวแทนมาขอพบ และสัมภาษณ์ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ณ ที่ทำการมูลนิธิฯ ภายในซอยเจริญนคร ๗๘ เกี่ยวกับหลักจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ความดีความชั่ว รวมถึงเรื่องทรัพย์สินภายนอก ภายใน ระหว่างเวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. จึงขอนำข้อความบางตอนจากการสัมภาษณ์ มาบันทึกไว้ เพื่อประโยชน์แก่ทุกๆ ท่านดังนี้



**ดร.ชมชื่น :**

อาจารย์คงได้รับคำถามแล้ว ดิฉันชื่อ ชมชื่น เป็นทีมนักวิจัย แล้ว  
ก็ ท่านประณต อยู่วัดญาณเวศกวัน และคุณจงจินต์ เป็น  
เลขานุการของคณะ ต้องกราบขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ที่ให้  
ความเมตตาเรา ให้เรามาสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่อง มุมมอง  
จริยธรรม ประเด็นแรก คงจะเรียนถามอาจารย์ว่า ในแง่ของหลัก  
จริยธรรมในกรอบของพระพุทธศาสนา เป็นอย่างไรบ้าง? ควรจะ  
มีองค์ประกอบอะไรบ้างคะ?



**ท่านอาจารย์ :** ค่ะ ก่อนอื่น ก็คงต้องเข้าใจว่า จริยธรรม คือ อะไร? จริย หรือ จรรยา ก็เป็นความประพฤติ ธรรมะที่ควรประพฤติ คือ ถ้าเรามีความเข้าใจสิ่งที่เรากำลังจะพูดถึงชัดเจน ก็จะทำให้ไม่สับสน แม้แต่จริยธรรมที่ใช้กันอยู่ เราก็ต้องรู้ ก็คือ ความประพฤติปกติ ธรรมดา ที่เป็นไปในทางคุณธรรม



**ดร.ชมชื่น :** ถ้าเช่นนั้นอาจารย์ขยายความต่ออีกไหมคะ คุณธรรมในที่นี้เป็นอย่างไรบ้าง?

**ท่านอาจารย์ :** ค่ะ ก็ง่ายๆ ตรงๆ นะคะ อย่างใช้คำว่า ความดีใช่ไหมคะ? ก็ธรรมะฝ่ายดี ความประพฤติที่เป็นไปในฝ่ายดีทั้งหมด ก็เป็นสิ่งที่ควรกระทำ





**ดร.ชมชื่น :** พออาจารย์พูดอย่างนี้ ก็ต้องต่ออีก อาจารย์ลองขยายความ สมมุติว่าเราพูดว่าความดีเนี่ย คนทั่วไปอาจจะเข้าใจคนละ กิจกรรม หรือ ความประพฤติเนอะคะ อาจารย์ลองขยายความให้เราเข้าใจง่าย ๆ

**ท่านอาจารย์ :** ค่ะ แต่ดิฉันคิดว่า เรื่องง่าย ๆ คงไม่มี

**ดร.ชมชื่น :** ไม่มี โอเคค่ะ เอาจากง่าย ไปสู่ยาก ได้มั๊ยคะ? อาจารย์

**ท่านอาจารย์ :** อะไรนะคะ?

**ดร.ชมชื่น :** หมายถึงว่า เอาจากคนทั่วไปเข้าใจ แล้วก็ให้ลึกซึ้ง จนอ้างอิง จากพระไตรปิฎก อะไรอย่างนี้ค่ะ



**ท่านอาจารย์ :** ค่ะ ถูกต้องค่ะ คือว่า ต้องมีความเข้าใจตามลำดับขั้น ข้อสำคัญที่สุด คือ ต้องเป็นความเข้าใจ บางทีเราคิดว่า เราเข้าใจ แต่ความเป็นจริง ไม่ได้เข้าใจ ใช่มั๊ยคะ? อย่างเวลานี้ ถ้าถามว่า มีแต่ปัญหา และทุกคนก็คิดที่จะแก้ปัญหา แล้วก็หลายองค์กร ก็พยายามช่วยกันที่จะแก้ปัญหา แต่ว่ายังไม่รู้จัก "ปัญหา" ว่า "ปัญหา" เกิดจากอะไร? แล้วจะแก้ได้มั๊ยคะ?

...แก้กันไปเถอะ ไม่ว่าองค์กรไหน รวมนี้อารมณ์กันสักเท่าไร  
แต่ถ้ายังไม่รู้ว่า "ปัญหา" เกิดจากอะไร? และ อะไรเป็นปัญหา แก้  
ไม่ได้ อย่างไรก็แก้ไม่ได้ อย่างที่พยายามแก้มาตลอดนะคะ แต่ก็  
ยังไม่ได้ อาจจะมีแรงขึ้นด้วย เพราะไม่รู้ว่า ปัญหา เกิดจาก  
อะไร...

เพราะฉะนั้น คนที่จะช่วยกันแก้ปัญหา ต้องมี "ปัญญา" คือ  
ความเห็นที่ถูกต้อง คือ รู้ว่าปัญหานั้น อยู่ที่ไหน? แล้วปัญหา  
เกิดจากอะไร? แม้แต่เรื่องจริยธรรม คุณธรรม ทั้งหลาย ก็ต้องมี  
ความเข้าใจจริงๆ เพราะฉะนั้น พอที่จะช่วยกันคิดได้มั้ยคะ? ว่า  
ปัญหา เกิดจากอะไร?

ดร.ชมชื่น :

ปัญหาของจริยธรรม?

ท่านอาจารย์ :

ปัญหาที่มีอยู่เวลานี้ทั้งหมดคะ เกิดจากอะไร? ที่เรามาคิด มาทำ  
มาช่วยกันทำ มาแก้



**ดร.ชมชื่น :**

อาจจะเป็นเพราะว่า พฤติกรรมในสังคมเรา เริ่มเปี่ยงเบนมั้ยคะ? คือ เริ่มๆ อย่างเช่น พอดีเราจะวิเคราะห์เกี่ยวกับทรัพย์ (ภายใน ภายนอก) ท่านอาจารย์อาจจะมองเห็นภาพขึ้นมาว่า ในแง่ของ ถ้าเป็นเรื่องของจริยธรรม อาจจะตั้งคำถามแล้ว ว่าอะไร คือ สิ่ง ที่ ควรจะเป็น เพราะว่าที่เราเรียนรู้มายุคหนึ่ง มันเป็นแบบหนึ่ง อย่างเช่นเรื่องการซื้อสัตย์สุจริต เราถือว่าเป็นคุณธรรม ใช่มั้ยคะ? โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์ แต่ปัจจุบันนี้ สังคมเริ่มมีชุดข้อมูล ทำให้เราเริ่มสับสนหรือเปล่า? เราเริ่มบอกว่าไม่ซื้อสัตย์ แต่ว่า เป็นคนมีหน้ามีตาในสังคมได้ หรืออะไรประมาณนี้คะ





**ท่านอาจารย์ :** ค่ะ ก็คงเป็นส่วนหนึ่งของความคิด เพราะว่าแต่ละคน ก็คิดกันหลายส่วน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ถ้ายัง "ไม่รู้" ว่าปัญหาเกิดจากอะไร? แก่ไม่ได้ อย่างที่ทุกคน ควรจะได้รู้จริงๆ ก็คือว่า "ปัญหา" เกิดจาก "จิต" ชัดเจนที่สุด ไม่ได้ไปเกิด จากต้นไม้ใบหญ้าใดๆ ทั้งสิ้น แต่ว่า ทุกคนก็รู้คร่าวๆ เพียงแต่ว่ามีจิต แต่ไม่รู้ความละเอียดว่า จิตในวันหนึ่งๆ แม้แต่ในขณะนี้ เดียวนี้ "จิต" อยู่ที่ไหน? แล้วก็ "จิต" กำลังทำอะไร? และเป็น "ปัญหา" หรือเปล่า?



เนี่ยค่ะ คือ สิ่งในโลกทั้งโลก อยู่ในพระธรรมคำสอนที่ทรงตรัสรู้ตามความเป็นจริงทั้งหมด แล้วก็ "ตรง" ด้วย คือ สามารถที่จะเข้าใจได้ และในขณะนี้เอง ไม่ว่าจะพูดถึงอะไร สามารถที่จะเข้าใจได้ ในขณะนี้ เพราะว่า เป็นสิ่งที่มีจริงๆ แม้แต่ "ปัญหา" ถ้าไม่มีจิต ไม่มีปัญหาเลย เพราะฉะนั้น "จิต" ของแต่ละคน มีปัญญา หรือว่า มีวิชา? ถ้า "มีปัญญา" ไม่มีปัญหาเลย แต่ถ้ามีความไม่รู้ นั่นแหละ คือ ปัญหาทั้งหมด เพราะฉะนั้น ถ้าจะแก้จริงๆ ต้องแก้ที่ ความเห็นถูก





"...ตราบใดที่ยังไม่ศึกษาพระธรรม เชื่อว่าผู้นั้นยังไม่รู้จักพระพุทธเจ้าและไม่เข้าใจพระธรรม ถ้าเป็นผู้ที่เห็นประโยชน์ของพระธรรม ต้องศึกษา ต้องฟัง ถึงแม้ว่าจะยาก เมื่อเป็นสิ่งใหม่ก็ต้องค่อย ๆ ฟัง เพื่อให้ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ควรเห็นประโยชน์ของปัญญา ผู้มีทรัพย์มากก็ต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย ต้องมีความทุกข์ไม่มีใครพ้นไปได้เลย..."

(คัดจาก [ธรรมเตือนใจ](#))



กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง  
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกๆ ท่านครับ

